

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (מ)

יג' סיון תשפ"ג 1477 (שנה כח')

ההפטרה: "רוני ושחיי" (זכריה ב)

פרשת בהעלותך

"ויסעו מזהר ה'" (י, כג)

אמרו חז"ל שהנסיעה זו מהר ה' הייתה כ"תינוק הבורח מבית הספר", וכל כך למה? הקב"ה שידוע צפונות לב האדם ראה שלא הצטערו דיים ולא הראו קושי כשהיה עליהם להינתק מהמקום בו קיבלו את התורה, שאם כן היה ראוי שייכתב "ויסעו" - בפתח, שהיה הקב"ה צריך להסיעם בעל כורחם מההר, שאמנם הרגלים הלכו בציווי ה' אבל הראש היה צריך להישאר בהר סיני ובתורה והמצוות שקיבלו. לפני ימים ספורים חגגנו את חג השבועות, כולנו קיבלנו את התורה בשמחה רבה אלא שלאחר זמן יש שנראים כ"תינוק הבורח מבית הספר". לאחר חג השבועות ניתן להבחין היטב מי באמת קיבל את התורה, כיצד? כשבאים לחתונה, כולם מזהים את הכלה בשמלתה הלבנה, בכיסא המיוחד ובכל מה שנעשה סביבה. לא כן את החתן, כמוהו יש רבים שלבושים בחגיגות, ומי שרוצה לדעת מיהו החתן, ימתין לשעת החופה.... כך גם לגבי מתן תורה, כולם שמחו והיו כמו חתנים וקשה לזהות מי באמת החתן, כמובן שאת הכלה כולם זיהו, זוהי התורה שכולם חגגו סביבה. אבל לאחר החגיגה רואים מי לקח את התורה לביתו ונשאר עימה כל השנה ומי לא !! (חלק ראשון ע"פ תוספות ד"ה פורענות בגמ' שבת קטז. לקח טוב, מתוך האור)

"וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו" (יא, י)

"בוכה למשפחותיו" – משפחות משפחות נאספים ובוכים.... ורבותינו אמרו (ביומא עה.): על עסקי משפחות, על עריות הנאסרות להם (רש"י).

שעד שלא ניתנה להם התורה היו מותרים לישא קרובות, לאחר מתן תורה נאסרו ולכן נאמר: "וישמע משה את העם בוכה" - שהבין שבכיותם על זה שכל אחד הייתה לו קרובה שנאסרה עליו מעתה ואילך. (מעם לועז) לכן בעת עריכת החופה מברך הרב המקדש: "ברוך... אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה בקידושין". לומר לחתן ולכלה שהם מיוחדים ומיועדים זה לזו ואין אף אחד מבלעדי ה' בזה הקשר שנרקם, ולכן ירבו ביניהם קשר של חיבה והערכה שיכון לעד.

מעשה שהיה

אל תשכחו להעניק לעצמכם! (מרדכי רוט)

היה זה לפני תקופה ארוכה מאוד, פגשתי יהודי יקר שסיפר לי: "אני בן 42 ואשתי בת 40. יש לנו שבעה ילדים מתוקים, שלוש בנות וארבעה בנים. ברוך השם יש לי ילדים טובים, יש לי פרנסה ברווח, וגם יש לי ברוך השם שלום בית. במשך שנים חיינו באושר ובעושר כמו בסיפורי האגדות, אבל משהו קרה לאשתי בחצי שנה האחרונה. אני לא יכול להגיד לך שהיא לא מכבדת אותי או משהו בכיוון הזה, הכול טוב. אבל אני הכרתי אותה שכל הזמן במשך עשרים וארבע שעות שבעה ימים בשבוע, היא הייתה מסורה רק לבית ולילדים, מטפלת, מכבסת, מבשלת, עובדת בחוץ ומה לא. ואילו בחצי שנה האחרונה משהו כבה בה. פחות אכפת לה מהבית, היא פחות מבשלת. פעם לא היה כזה

הקב"ה קובע את המצב ואתה קובע את מצב הרוח

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:43-7:46 * סוף זמן ק"ש 8:23-8:23
כניסת שבת: 7:23 יציאת שבת: 8:15 יציאת שבת: 9:10

דבר שלא הייתה ארוחת צהרים בזמן לכולם, זה תיקתק כמו שעון!

ניגשתי לאשתי ושאלתי אותה: 'האם הכול בסדר? האם את כועסת עליי במשהו? האם פגעתי בך?', והיא אמרה: 'חס וחלילה, אתה בעל טוב ומסור'.

'תקשיבי, אני מכיר אותך כבר עשרים שנה, משהו עובר עלייך? אני אשמח לשמוע אותך ולעזור לך'. 'קשה לי לדבר על זה, אולי עוד כמה ימים', השיבה.

היה זה לאחר שבוע בערך, ניגשתי לאשתי בשעה די מאוחרת בלילה (אחרי המירוץ היומי, זה היה הזמן היחיד שהיה אפשר לדבר בו בלא רעשי רקע) היא הייתה עייפה מאוד.

ושאלתי אותה שוב: 'אשתי היקרה אשמח שתספרי לי מה מפריע לך'. עיניה היו טרוטות ועייפות ולאט לאט היא החלה לדמוע. 'אתה איש טוב', אמרה לי, 'אבל אני מקווה שתבין אותי. במשך עשרים שנה חייתי בידיעה, וכך גם חונכתי, שהדבר הכי חשוב זה הבית, הבעל והילדים, ואני מסכימה על כך בכל ליבי. במשך 20 שנה דאגתי ובשמחה לכולם – אוכל, ניקיון, בגדים, עבדתי מחוץ לבית בשביל שיהיה עוד כסף לבית. התאמצתי והתאמצתי, את כולם זכרתי, ורק את עצמי שכחתי. דאגתי לכולם ושכחתי שגם אני בן אדם, גם אני יצור אנושי. גם לי יש צרכים שאני רוצה שאני אוהבת, שכחתי מכל הדברים שאהבתי. וזהו, הגעתי למצב שהנפש שלי קרסה. אין לי כוח ומוטיבציה כמו פעם. לעשות, להתאמץ ולרוץ בשביל כולם.

כמובן, אתם חשובים לי מאוד, אבל מה איתי?! לדוגמה: אני כל כך אוהבת לעשות התעמלות. זה נשמע לך הגיוני שאני לא מוצאת זמן לעצמי שעה בשבוע להתעמלות?!

אני מאוד אוהבת לצאת עם חברות, מתי עשיתי את זה במשך 20 השנים האחרונות? מתי היה לי זמן לזה?! אני מאוד אוהבת לקרוא ספרים, מתי היה לי זמן לשבת עם עצמי בנוח ולקרוא ספר?! ובכלל מתי עצרתי ואמרתי לעצמי זהו, תקשיבי ללב שלך, תעשי משהו בשביל עצמך. עשיתי הכול בשביל כולם ושכחתי מעצמי, גם אני בן אדם, גם לי יש רצונות ודברים שאני אוהבת אך אני לא עצמי כבר 20 שנה. כן, אני מאמינה שיש בורא עולם ולכל אחד יש תפקיד מסוים בעולם הזה ושליחות שעליו למלא בעולם הזה, וזה בשביל הנשמה. אבל מה עם הנפש שלי, מה היא לא קיימת? בשביל שאני אעשה טוב טוב את תפקיד הנשמה שלי, אני צריכה משהו לנפש ולגוף שלי, אמרה בבכי.

'אתה צדיק, אתה בדיוק כמוני, רץ עבור כולם ולא דואג לעצמך. קשה לי מאוד, חייב להיות פה שינוי'. בכיתי יחד איתה ואמרתי "אני איתך ונראה יחד מה לעשות". אז הנה אני אצלך מרדכי, תדריך אותי בבקשה בדיוק מה לעשות. הסברתי לו שישנם אנשים שמרוב שהם רק חושבים על אחרים או על העבודה הם שוכחים מעצמם – למה הנפש שלהם זקוקה? ומה עושה להם טוב? ולאמיתו של דבר אדם שלא דואג לעצמו באמת, לא יכול באמת לדאוג לאחרים.

סיפרתי לו על יהודי נשוי שהגיע אליי לפני כשנה, הוא היה בירידה רוחנית גדולה מאוד. הוא סיפר לי שמאז שהוא היה קטן הוא עשה רק מה שטוב לאחרים כדי לרצות אותם.

הוא סיפר: "כשהייתי ילד הייתי חייב לרצות את ההורים שלי, את המלמד בחיידר. לאחר מכן בשיבה לא אהבתי כל כך ללמוד גמרא, אהבתי יותר ללמוד הלכות וחומש אבל כפיתי את עצמי, את הנפש שלי, רק בשביל אחרים. לא חשבתי לשנייה מה אני רוצה, מה אני אוהב, הייתי 'ילד טוב ירושלים'.

התחנתני ואז הגיע המשבר הגדול, התחלתי להרגיש לחצים נפשיים ולא הבנתי למה. לאחר תקופה של בירור עצמי התשובות הגיעו מעצמם. כל החיים שלי הייתי עבד לאחרים ולא הייתי קיים בכלל, וכך התחילה ההידרדרות הרוחנית שלי".

הסברתי לו שנכון שליהודי יש מחויבויות לבורא עולם אבל זה לא סותר שאדם צריך ללכת ולעשות גם מה שהוא רוצה, מה שהנפש שלו אומרת לו.

לא צריך דווקא חלומות גדולים... לטוס לאנטארקטיקה אלא אפילו דברים פשוטים וקטנים כמו לימוד –

חומר מסוים שהוא אוהב ללמוד, מקום שהוא אוהב להתפלל בו. תחביבים שונים כמו התעמלות, מוזיקה, ספרים. וכבר שנינו במסכת עבודה זרה (ו"ט): "אמר רבי: אין אדם לומד תורה אלא ממקום שליבו חפץ.

אמר רבא: לעולם ילמד אדם תורה במקום שליבו חפץ". ומסביר שם המהרש"א שרבי אמר שאדם

ילמד מסכת או ספר שהוא חפץ בו, ורבא אמר שאדם ילמד ממי שהוא חפץ בו – דהיינו מהרב שהוא

רוצה בו יותר.

רואים אנו שהכול צריך להיות לפי שאיפת ליבו של האדם – הן חומר הלימוד, והן מקום וצורת הלימוד – וע"י כך נכנסים הדברים בליבו.

איך אמר לי אותו יהודי שאשתו אמרה לו: "כל החיים עשיתי רק מה שאני חייבת ואף פעם לא עשיתי מה שאני רוצה, משהו שיעשה לי טוב בנשמה".

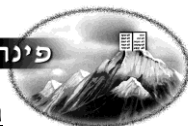
אני אומר לכל כך הרבה אנשים: "תעשו משהו בשבילכם, משהו שאתם אוהבים, לא קשור לבן הזוג שלכם, זה יעשה לכם טוב ואז כל החיים שלכם ייראו אחרת. הזוגיות שלכם תיראה אחרת, הילדים שלכם ייראו אחרת".

זה גם חינוך לא קטן לילדים, כשהילדים רואים שגם להורים שלהם מגיע חיים משלהם אז גם הם ילמדו לכבד את הצרכים של השני. לפעמים אנשים עוברים קשיים בחיים לחצים ומתחים, לרוב הם לא צריכים ללכת לטיפול אלא רק שיתחילו לחשוב באמת על עצמם, מה הם באמת רוצים, מה יעשה להם טוב באמת, והכול כמובן בדרך שהשם יתברך מרשה.

וכמובן, אם יהודי מוסיף כוונה קטנה שמה שהוא עושה זה בשביל שיהיה לו כוח לעבוד את הבורא, אז גם על מה שהוא נהנה, הוא יקבל שכר בשמיים.

הלכות הנהגות בין בני הזוג[ג]

פינת ההלכה

הקדמה: סיפר הרב זמיר כהן שליט"א: מסרתי הרצאה בנושא הדרכת הרמב"ם לנישואין מאושרים בפני קהל שאינו שומר תורה ומצוות. בקהל ישבו זוג קשישים והנה ראיתי כי במהלך כל ההרצאה שניהם מהנהנים בראשם מידי פעם. כשהסתיימה ההרצאה, הרימה האישה את ידה ואמרה: "אני ובעלי כשהתחתנו לפני 60 שנה בערך, אף אחד לא לימד אותנו את דברי הרמב"ם האלו, אבל כל מה שהרמב"ם אומר, כיצד על הבעל להתנהג עם האישה, כך בעלי התנהג איתי. וכל מה שהוא אומר לאישה כיצד עליה להתנהג עם בעלה, כך אני התנהגתי אתו. ואני מעידה שמיום החתונה לא רבנו ריב רציני, אפילו לא פעם אחת. תמיד היינו יחד באהבה ובשמחה. אני לא מבינה את הצעירים של היום..." כלשונה.

הרמב"ם שהיה ענק הענקים בהלכה, ברפואה ובפילוסופיה שעליו נאמר: "ממשה(רבינו) עד משה(בן) מימון - הרמב"ם) לא קם כמשה", סיכם בהלכה אחת לאיש ובהלכה אחת לאשה הדרכה לבני הזוג לחיים מאושרים מתוך שלום ורעות. הנחיותיו של הרמב"ם אינם רק לצעירים המתחתנים אלא גם אלו הנשואים כבר שנים רבות ונושאים על גבם משקעים, צלקות וכאבים הדדים [על הצד השני] שהצטברו במשך השנים - יש תקוה! (המלדך לחיים מאושרים מהרב זמיר כהן (ג) עמ' 38).

הדרכה לאשה על פי הרמב"ם:

וכן ציוו על האשה (א) שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדי (ב) ויהיה עליה מורא (ג) ותעשה כל מעשיה על פיו (ד) ויהיה בעיניה כמו שר או מלך (ה) מהלכת בתאוות ליבו ומרחקת כל שינא (הרמב"ם הל' אישות פ"טו הל' כ).

(א) "שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדי" – יותר מכפי שהיא סבורה שדי לו. שנשים רבות נוטות לכבד את בעליהן פחות מהכבוד שמקבל הבעל מחוץ לביתו. כפי שאומרים העולם "שני גורמים מכירים את הבעל באמת, בורא העולם ואשתו. והאישה אומרת לעצמה בחוץ סתם מגזימים בהערכה כלפיו, הרי אני ורק אני מכירה אותו בדיוק מי הוא, די לו במה שמקבל. וכנגד תחושה נשית זו כלפי בעלה - "די לו בזה", מכריז הרמב"ם את הנ"ל.

הסבר: גם האיש נדרש לכבד את אשתו, שכן יחס של כבוד הדדי עומד בבסיס הצורך הנפשי של כל אדם והפגיעה בו הינה גורלית ממש, עד כדי זעזוע העלול למוטט את חיי הנישואין (המלדך לנישואין מאושרים מהרב זמיר כהן (א) עמ' 27). הגבר נדרש לכבד את אשתו יותר מגופו משום טבעה העדין על פי הכלים שקיבלה, העושים אותה רגישה הרבה יותר ממנו בכל הקשור לכבודה - כהופעה הולמת, גישה ויחס מכבדים וכדו', מאידך מהאשה דורש הרמב"ם "לכבד את בעלה ביותר מדי" - יותר מכפי שהיא סבורה שדי לי בכך (ס' עמ' 27).

(ב) "ויהיה עליה מורא (ממנו)" – אין הכוונה ליראה של ילד הירא מאביו, אלא מבט מעריך המביא ליראת כבוד ומתוך כך תימנע מלזלזל בו גם שאינו מושלם בכל, שהרי אין אדם שאין לו מעלות

וע"י כך זוכה לרומם את הקשר בינה לבין בעלה לשלום בית יציב ובר קיימא (ס' עמ' 27).

הבעל כמובן לא יתייחס לאשתו בצורה שתטיל עליה אימה, ולא ברצינות וכובד ראש מתוך חרדת כבוד, אלא בנעימות וקלילות בצורה מכובדת, התבדחות בהומור עדין (ס' עמ' 24).

(ג) "ותעשה כל מעשיה על פיו" – בכל עניין שהאשה יודעת כי הוא חשוב בעיני בעלה, היא תקדים לשאול אותו תחילה האם וכיצד לבצעו.

הסבר: הבעל קיבל מבורא העולם כלים נפשיים המתאימים למי שמופקד על הבית ויוצרים אצלו בהכרח את הצורך הנפשי להיות הסמכות הקובעת. אשה חכמה יודעת שאין שום השפלה או זלזול במעמדה כאשר היא מנווטת ומנהלת את עניני הבית על פיו.

ועל אף שלעיתים נראה לאישה, כי אין צורך בשאלות מסוג זה, שהרי ממילא הבעל יענה לה "עשי כרצונך", אולם עליה לדעת שבשאלות אלו היא מעבירה לו מסר: "בעלי היקר דעתך חשובה בבית! מסר כה חשוב בעולם הגברים עד כדי כך שלרובם הוא כמו 'חמצן' לנשימה.

וכאשר הוא משיב: "עשי כהבנתך או כרצונך", טמונה בזה תשובה פסיכולוגית: "את שואלת.. את אומרת שאני קובע? בסדר אז אני קובע שאת תחליטי בעניין זה"- הוא קובע שהיא תקבע.. וכך שניהם מאושרים. היא מנהלת את הבית כרצונה וכפי הבנתה והבעל חי בתחושה מרוממת שקיבל את הכבוד המגיע לו.

ואם ח"ו האשה מנתיבה לבעלה וקובעת לו -התוצאות הרסניות, או שהוא הופך להיות גבר תוקפני ואלים כדי להראות שהוא חשוב או שהוא הולך ונובל ומתכנס בתוך עצמו והופך לשבר כלי.. עד שהאשה מרגישה , 'אין לי גבר בבית.. אין מנהיג'.

(ד) "ויהיה בעיניה כמו שר או מלך" – במתן כבוד והתייחסות לדבריו, ואז היא תגלה שכאשר הוא בעיניה מלך דווקא הוא זה שעושה את רצונה והיא נעשית מלכה.

יש להדגיש כי אין בדברי הרמב"ם הוראה לבעל שיתנהג בבית כאילו הוא שר או מלך אלא הוראה לאשה שהיא תעניק לו תחושה של סמכות.

אשה שמספקת לבעלה את הצרכים הנפשיים שלו, הטבועים באופיו הגברי, תגלה בעל מאושר ופורח, בעל שנותן לה גיבוי בכל צעד ושעל.

(ה) **"מהלכת בתאוות ליבו ומרחקת כל שישנא"** – בסוג מאכל ובכל מה שאינו אסור על פי ההלכה. אם הבעל לא אוהב מאכל מסוים, תימנע מלבשל אוכל זה – ותכין לו כתאוות נפשו.

אם ברצונך לאכול בארוחת צהרים מאכל שהוא אינו אוהב לאכול, הפתרון פשוט הכיני שני סירים, אחד עבורו ואחד עבורך.

הוא מבקש את פינת האוכל בעיצוב מסוים? הניח לו שיעצב כרצונו, שלום ביתך חשוב יותר.
הסבר: משום שאם האישה הכינה עבור בעלה מאכל שהוא אינו אוהב, לא מדובר אצלו בבעיית טעם זה או

אחר, אלא הוא חש שכבודו נפגע משום שאשתו מזלזלת בצרכיו.

כך גם, אם הבעל "שונא" את הקשר שיש לרעייתו עם שכנה מסוימת, בין אם הוא צודק בסיבה

שאומר ובין אם אינו צודק, היא מצידה "מרחקת כל מה שישנא", כאשר היא תפגוש שכנה זו בחדר מדרגות, תאמר לה שלום, חפוז בפנים מאירות, שלא תחשוב שהיא חלילה מסוכסכת עימה על

סיכום לאשה ולאיש: – הנחיות הרמב"ם לאשה מיועדות באופן כללי לאיש וכן ההנחיות שמיועדות בסיס אישי ותפנה לדרכה.

לאיש מיועדות גם לאשה אלא ההבדל הוא רק במינון.
דוגמא: ההנחיה לבעל ברמב"ם- "ואוהבה כגופו".."ויהיה דיבורו עמה בנחת".. – הרי גם האשה

אמורה לאהוב את בעלה כגופה ולדבר עימו בנחת, אולם ההבדל הוא במינון, הבעל נדרש להעניק לרעייתו במינון גבוה את הכתוב ברשימת הדרישות ממנו, ואילו האשה נדרשת להעניק

לבעלה במינן גבוה את הכתוב ברשימת הדרישות ממנה.
 דוגמא: ההנחיה לבעל ברמב"ם- "...לא יהיה עצב, ולא רגז" - אע"פ שגם לבעל חשוב לראות את

רעייתו שמחה ולא עצובה, רגועה ולא רוגזת וכך צריכה האישה לנהוג, הרמב"ם לא מנה שתי דרישות אלו ברשימת הדרישות לאשה, שכן הגבר לפי טבעו מעצם היותו "שר החוץ" של הבית

יכול להתמודד עם עצב או כעס של רעייתו משום שאופיו מסייע לו לתפקד במצבים כאלה משא"כ האשה ששואבת את עיקר החיות ושמחת החיים מבעלה וכשהוא עצוב, אור חייה כבה והיא דומה

לירח ללא שמש שמאירה עליה (המדריך לנפואין מאוסקרים להרב זמיר כהן סס עמ' 37-38).

לשומרי שמיטה: כל הירקות מותר לקנותם בשווקים החופשיים [אחרי הפרשת תרומות ומעשרות] חוץ מדלעת ודלורית [שמועדו בחודש אב].

את הפירות הבאים מותר לקנות בשווקים החופשיים [אחרי הפרשת תרומות ומעשרות] : אבוקדו, אגס ויש עדיין משיביות , אוכמניות, אפרסק, לונג, ליצ'י, לימה, לימון, לימקוואט [לימון נסי], מנגו, מישמש, נקטרינה, ענבי מאכל, ענבי יין ויש עדיין משיביות. פיטאצה/עוגה/אדומה, צבר, קובו, קרמבולה, שזיף יפני, שסק, שקד ירוק תות עץ, תפוח מבכיר/אבל שאר התפוחים לא! .

*מומלץ תמיד לקנות בזונות עם השגוזה אפילו רגילה למניעת בעיות עורלה

דרוש לאיחוד מפיץ ללא תשלום לחלק עלונים לבתי הכנסת מידי שבוע אזור ד' אשדוד

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com